

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Westerkwartier

1 juli 2025



Per saldo persoonlijker



Independent Member of
PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aan de Raad van de gemeente Westerkwartier
T.a.v. de heer O. de Vries, griffier
Postbus 100
9350 AC LEEK

Behandeld door: Erik Vriesen
Ons kenmerk: 2025.194
Datum: 1 juli 2025

Geachte leden van de Raad,

Hierbij ontvangt u de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 van uw organisatie alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring hebben wij gedateerd op 1 juli 2025.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen. Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het algemeen bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Inhoudsopgave

1. De hoofdpijnen van onze controle	4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie	6
3. Resultaat en weerstandsvermogen.....	7
4. Kernpunten van de controle	9
5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen	24
6. Overige onderwerpen	25
7. Onafhankelijkheid gewaarborgd	28
8. Afsluiting.....	29
Bijlage bij accountantsverslag 2024 gemeente Westerkwartier.....	30

1. De hoofdlijnen van onze controle

- Inhoudsopgave
- **Hoofdlijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij hebben een goedkeurende controleverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening verstrekt. De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording is hier een onderdeel van. Ook verklaren wij dat de specifieke uitkeringen die in de SiSa-bijlage zijn opgenomen getrouw en rechtmatig verantwoord zijn.
Resultaat 2024 en vermogenspositie	<p>Over 2024 is een positief resultaat gerealiseerd van € 9,5 miljoen. Het resultaat over boekjaar 2024 is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde baten van € 237,3 miljoen en € 230,5 miljoen aan gerealiseerde lasten. Het saldo van baten en lasten is daarmee € 6,8 miljoen positief hetgeen ook de toename in uw eigen vermogen is. De raad heeft een aantal mutaties in de reserves goedgekeurd en het saldo daarvan is € 2,7 miljoen positief. Dit betekent dat u meer heeft onttrokken aan de reserves dan toegevoegd. Het totale eigen vermogen neemt toe tot € 67,0 miljoen.</p> <p>U hebt uw beschikbare weerstandscapaciteit berekend op € 32,2 miljoen. Op basis van een interne risicoanalyse is de benodigde weerstandscapaciteit berekend op € 11,4 miljoen. De ratio weerstandsvermogen komt daarmee uit op 2,8 en u kwalificeert uw vermogenspositie op dit moment daarom als uitstekend. Andere kengetallen wijzen echter op een genuanceerder beeld. Daarbij komt dat de programmabegroting voor 2025 en de raming voor de jaren erna uitsluitende negatieve resultaten laat zien. Door het 'ravijnjaar', waarin de rijksfinanciering afneemt, komt uw vermogenspositie stevig onder druk te staan. Om die reden bereidt u momenteel dan ook ombuigingen voor om het financieel perspectief te verbeteren. In de jaarstukken is voor die vooruitblik echter nog weinig aandacht. Om die reden adviseren wij u om in de komende periode, ook in de jaarstukken, hier meer aandacht aan te geven door bijvoorbeeld een meerjarendoorkijk van uw vermogenspositie op te nemen.</p>
Controleverschillen	Wij hebben tijdens onze controle enkele controleverschillen geconstateerd. Deze hebben wij opgenomen in hoofdstuk 4. De controleverschillen zijn van een omvang die een goedkeurend oordeel niet in de weg staan.
Kwaliteit van de interne beheersing	<p>Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. In onze managementletter hebben wij onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing meer in detail beschreven.</p> <p>Belangrijke uitdaging is de verdere realisatie van de door u ingezette organisatieverandering begin 2025 waarbij de organisatie meer integraal en resultaatgericht gaat werken. Daarin past ook het versterken van de verbinding tussen het team financiën en de vakteams, het versterken van control in de organisatie en het daarmee verstevigen van de noodzakelijke financiële grip.</p>
Rechtmatigheidsverantwoording	Het college heeft, op basis van een voorgeschreven format, in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Het college heeft verklaard niet rechtmatig te hebben gehandeld.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

	<p>Hierbij heeft het college de in de financiële verordening opgenomen, door de Raad vastgestelde, verantwoordingsgrens van € 7,4 miljoen gehanteerd. De belangrijkste oorzaak van deze conclusie betreft de begrotingsonrechtmatigheid van € 4,7 miljoen, het voor een bedrag van € 3,9 miljoen niet naleven van de aanbestedingswet en het voor € 6,2 miljoen niet-rechtmatig tot stand komen van meerjarige contracten voor 2025 en verder. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld.</p>
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	<p>Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. U beschikt over een concept frauderisicoanalyse waarin aandacht is voor zowel fraudeaspecten als misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) Daarnaast heeft u ons bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik zijn gemeld. Wij hebben tijdens de controle ook geen aanwijzingen verkregen dat er bij u sprake is van fraude dan wel misbruik of oneigenlijk gebruik.</p> <p>Wij adviseren u om het actualiseren van de frauderisicoanalyse, en het door ontwikkelen hiervan tot een fraudebeheersplan, onderdeel uit te maken van uw reguliere planning & controlcyclus waarbij ook de uitkomsten worden geëvalueerd. Op deze wijze kan dit bijdragen dat het aspect fraudebeheersing breed in de organisatie wordt herkend en gedragen.</p>
Belangrijke schattingen in de jaarrekening	<p>Iedere jaarrekening bevat schattingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de waardering van vaste activa, (oninbare) vorderingen, voorzieningen en het afgrenzen van verplichtingen. Binnen gemeente Westerkwartier hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van de waardering van de grondexploitaties, de vorderingen en op de hoogte van de voorzieningen. U heeft hier voldoende grip op en wij hebben vastgesteld dat de door het college gehanteerde schattingen redelijk, consistent en passend zijn.</p>
Verantwoording specifieke uitkeringen	<p>Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd met inachtneming van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole die hierover regels bevat. Wij hebben bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten geconstateerd die de rapporteringstolerantie voor specifieke uitkeringen overschrijden.</p>
Dataveiligheid en IT	<p>Uw IT-omgeving vraagt steeds meer aandacht en krijgt die ook. De eisen die in de praktijk gesteld worden aan IT en dataveiligheid nemen nog steeds toe maar op alle fronten de norm halen is gelet op uw schaalgrootte uitdagend geworden. Mede door nieuwe regelgeving met betrekking tot data- en cyberbeveiliging vraagt dit om een actievere rol van zowel de gemeentelijke organisatie als van de Raad als toezichthouder. We zien dat de organisatie al ver is in de voorbereiding, maar dat het toezicht nog ingericht moet worden.</p> <p>In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u overigens mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.</p>
Verslaggeving en WNT	<p>Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2024 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben daarnaast vastgesteld dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Ook hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.</p>

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- **Bestuurlijke afhandeling en publicatie**
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit de volgende stappen: het college van burgemeester en wethouders behandelt in de betreffende vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening, en stelt de jaarstukken daarmee vervolgens op. Op dat moment ontstaan formeel de jaarstukken. De gemeenteraad behandelt vervolgens de jaarstukken en stelt deze vast. Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan de Raad en de vergadering waarin de vaststelling van de jaarstukken plaatsvindt. Mochten in de periode tot de vaststelling van de jaarrekening omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken de gemeente in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Openbaarmaking

Bij de jaarstukken hoort de controleverklaring die wij hebben gedateerd op 25 juni 2025. Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief en mag niet worden gepubliceerd. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Deze mag openbaar gemaakt worden. Het is niet toegestaan de origineel getekende verklaring openbaar te maken.

Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Als wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken dit te herstellen, bijvoorbeeld door de jaarstukken van het internet af te halen, dan wel de fysieke verspreiding ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt openbaar gemaakt in de jaarrekening, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd blijft. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Als u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening"). Dit accountantsverslag brengen wij uit in een versie met en zonder handtekening. De versie zonder handtekening kan in het kader van de bestuurlijke behandeling worden verspreid. De versie met handtekening is alleen bestemd voor uw archief. Verspreiding daarvan is niet toegestaan.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

3. Resultaat en weerstandsvermogen

3.1 Resultaat 2024

U heeft het boekjaar 2024 afgesloten met een positief resultaat van € 9,5 miljoen. De begroting na wijziging liet een resultaat zien van € 4,5 miljoen. Het positieve resultaat is als rekeningresultaat afzonderlijk zichtbaar in de balans.

Het resultaat over boekjaar 2024 is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde baten van € 237,3 miljoen en € 230,5 miljoen aan gerealiseerde lasten. Het saldo van baten en lasten is daarmee € 6,8 miljoen positief. De raad heeft een aantal mutaties is de reserves goedgekeurd en het saldo daarvan is € 2.7 miljoen positief. Dit betekent dat u meer heeft onttrokken heeft aan de reserves dan toegevoegd.

3.2 Vermogenspositie

De ontwikkeling van uw vermogenspositie hebben we in onderstaande tabel weergegeven in zowel een solvabiliteitspercentage als in een absoluut bedrag (in € 1.000).

Vermogenspositie	Realisatie 2024	Realisatie 2023
Algemene reserve	32.221	25.385
Bestemmingsreserves	25.256	23.652
Gerealiseerd resultaat	9.541	11.143
Totaal eigen vermogen	67.018	60.180
Solvabiliteit in %	27,2	24,6

Uit de tabel is af te lezen dat het totale eigen vermogen is toegenomen en ultimo 2024 uitkomt op € 67,0 miljoen. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' is uitgebreid ingegaan op de risico's die de gemeente signaleert en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit en het beschikbare weerstandsvermogen. Als gemeente streeft u ernaar om de impact van risico's te minimaliseren door voldoende buffers (weerstandsvermogen) te hebben om de mogelijke impact hiervan op te vangen. Door de benodigde weerstandscapaciteit af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit bepaalt u de weerstandsratio. De door u berekende benodigde weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2024 € 11,4 miljoen en de beschikbare weerstandscapaciteit € 32,2 miljoen. Vanuit uw eigen analyse komt u uit daarmee op een ratio van 2,8. In de tabel over de weerstandsnorm kwalificeert deze ratio als uitstekend.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Hier staat echter tegenover dat de komende jaren door ‘het ravijnjaar’, waarin de rijksfinanciering afneemt, uw financiële positie stevig onder druk komt te staan. Uw meerjarenbegroting over de jaren 2026 tot en met 2028 tonen negatieve begrotingsresultaten die optellen tot ruim € 18,0 miljoen boven op het saldo voor 2025, terwijl eveneens bekend is dat in deze cijfers een aantal opgaven nog niet financieel zijn vertaald. De verwachte begrotingsresultaten tonen aan dat stevige ruimtescheppende maatregelen noodzakelijk zijn om het tij te keren. U heeft aangegeven dat dit onderwerp uw volle aandacht heeft.

Om die reden bereidt u momenteel dan ook besluitvorming voor om het financieel perspectief te verbeteren. In de jaarstukken is voor die vooruitblik nog weinig aandacht. Om die reden adviseren wij u om in de komende periode, ook in de jaarstukken, hier meer aandacht aan te geven door bijvoorbeeld een meerjarendoorkijk van uw vermogenspositie op te nemen.

Naast het kijken naar risico's en het weerstandsvermogen zijn er nog meer methoden om de kwaliteit van de financiële positie te bepalen. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van diverse kengetallen waar elke gemeente verplicht is om over te rapporteren, die op dezelfde wijze worden berekend. Uit deze kengetallen, zoals de solvabiliteit, komt een genuanceerd beeld naar voren over uw financiële positie.

Hoewel de werkelijke effecten van het ‘ravijnjaar’ nog onzeker blijven, en in de voorjaarsnota van het kabinet ook weer een klein beetje gedempt is, houdt u in de meerjarenbegroting 2025-2028 en de geprognosticeerde balans er rekening mee dat uw eigen vermogen eind 2028 nog ongeveer € 41,0 miljoen zal bedragen.

De kengetallen gaan dan richting 17% solvabiliteit hetgeen een behoorlijke achteruitgang is en in absolute zin zorgwekkend. Ook uit deze gegevens blijkt dat maatregelen nodig zijn om het tij te keren en gemeente Westerkwartier financieel op koers te houden. Dat knelt des te steviger omdat de gemeente Westerkwartier voor de financiering van belangrijke beheerplannen geen voorzieningen heeft getroffen maar dat als onderdeel van het eigen vermogen financiert. U werkt er overigens wel aan om de grip op het kapitaalgoederenbeheer te verstevigen.

Los van de continue beweging in de financiering door het Rijk, zijn belangrijke ontwikkelingen binnen Westerkwartier de grondexploitatie, kosten van de jeugdzorg en de knelpunten rondom de instandhouding van voorzieningen. Die kunnen de komende jaren behoorlijke invloed hebben op met name het incidentele financiële beeld.

Om die reden adviseren wij u naast het maken van scherpe keuzes, ook een zuiver onderscheid tussen incidentele en structurele effecten van keuzes te hanteren om het zicht op de onderliggende trend niet te verliezen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4. Kernpunten van de controle

4.1 Ons beeld van de gemeente Westerkwartier

Gemeenten zijn, in tijden van krappe financiële kaders en dus bezuinigingen, op zoek naar grip. De gemeente Westerkwartier is hierop geen uitzondering. De effecten van het ‘ravijnjaar’ zijn voor u, volgens uw prognoses, ingrijpend.

Wat betreft de organisatieontwikkeling werkt u, na het doorvoeren van de nieuwe structuur per 1 april 2025, aan de fase van gewenning en consolidatie waarin een finetuning zal plaats vinden van te volgen werkwijzen en de eigen cultuur binnen de organisatie verder gestalte krijgt. Het is vervolgens zaak om weer helemaal grip te krijgen op de nieuw ingedeelde organisatie en de aanwezige interne beheersing. Naar verwachting zal dit enige tijd in beslag nemen.

Het bewaken van de kredieten en het tijdig nemen van maatregelen bij dreigende overschrijdingen van budgetten of investeringskredieten verdient de aandacht. Dat blijkt ook uit de rechtmatigheidsverantwoording waarin het college heeft gerapporteerd niet rechtmatig te zijn geweest.

Ook zien we dat in de programmaverantwoording van de gemeente Westerkwartier de zogeheten w-vragen, wat wilden we bereiken, wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost, in veel gevallen niet of niet concreet met elkaar in verbinding worden gebracht. Ook planvorming en uitvoering worden soms met elkaar vermengd. Wij adviseren u de redactie van het jaarverslag aan te scherpen om daarmee vooral een sterkere verbinding tussen inhoud en euro's te creëren. Dat verhoogt de informatiewaarde van het geheel.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds het boekjaar 2023 neemt u een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee wordt door het college verantwoording afgelegd over het naleven van de financiële afspraken binnen de gemeente. Wij hebben vastgesteld dat het college in de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening concludeert niet rechtmatig te hebben gehandeld. Dit betekent dat de door het college geconstateerde rechtmatigheidsbevindingen van totaal € 15,4 miljoen de verantwoordingsgrens hebben overschreden. De verantwoordingsgrens is door de Raad in de financiële verordening vastgesteld op 3% van de totale lasten en komt voor 2024 uit op afgerond € 7,4 miljoen.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. De drie relevante criteria waarover in de rechtmatigheidsverantwoording wordt verantwoord zijn als volgt:

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden hebben onder andere betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsregels en het verstrekken van subsidies. Bij de gemeente Westerkwartier is de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vastgelegd in het normenkader dat als bijlage bij het controleprotocol op 11 december 2024 door de Raad is vastgesteld. Als de van toepassing zijnde voorwaarden niet zijn nageleefd, kan dit leiden tot een onrechtmatigheid.

Vanuit uw eigen interne controles zijn voor een bedrag van € 10,7 miljoen aan rechtmatigheidsfouten met betrekking tot het voorwaardencriterium gebleken. Deze bevindingen hebben voor € 3,9 miljoen betrekking op niet naleven van Europese aanbestedingsregels, € 6,2 miljoen op meerjarige contracten voor 2025 en verder die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen, het voor € 0,5 miljoen niet voldoen aan de subsidieverordening en € 0,1 miljoen aan overige afwijkingen. Wij hebben vastgesteld dat u de intern uitgevoerde controles met voldoende diepgang heeft uitgevoerd en dat u hierbij de juiste conclusies heeft getrokken. Zie voor een nadere analyse van de geconstateerde afwijkingen de paragraaf Bedrijfsvoering van zoals opgenomen in het jaarverslag.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium ziet toe op het budgetrecht van de Raad. Financiële handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten en de mutaties in de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium). De begroting is hiermee kaderstellend en afwijkingen hiervan zijn in principe onrechtmatig.

De financiële verordening waarvan de meest recente versie in juli 2024 is vastgesteld speelt een cruciale rol in de wijze waarop Westerkwartier dient om te gaan met de geautoriseerde begroting en welke afwijkingen als onrechtmatig dienen te worden aangemerkt. In de financiële verordening is het begrip 'tijdigheid' van het melden van begrotingswijzigingen opgenomen. In principe dient elke afwijking van de begroting als onrechtmatig te worden aangemerkt. Voor de overschrijdingen op de lasten en de over- en onderschrijdingen op de baten geldt dat deze niet als onrechtmatig gelden indien deze tijdig aan de Raad zijn gemeld. Westerkwartier heeft wat wordt verstaan onder het begrip tijdigheid de financiële verordening aangepast. Deze is in juli 2024 door de Raad vastgesteld en op basis hiervan zijn de overschrijdingen op de lasten en de over- en onderschrijdingen op de baten als rechtmatig aangemerkt.

Voor overschrijdingen van lasten geldt dat deze altijd onrechtmatig zijn. Van de totale begrotingsonrechtmatigheden van € 4,6 miljoen wordt € 2,9 miljoen aangemerkt als passend binnen vooraf vastgesteld beleid. Dit bedrag wordt daarom als acceptabel aangemerkt. Daarmee resteert een saldo van niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden van € 1,8 miljoen.

Wij hebben vastgesteld dat u de deze onrechtmatigheden op een juiste wijze in de rechtmatigheidsverantwoord heeft verwerkt.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan wel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsgelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden. Misbruik en oneigenlijk gebruik staat strikt genomen los van fraudebestrijding maar er zijn stevige parallellen tussen beide onderwerpen. Hier gaan we in paragraaf 4.5 nader in.

Zowel fraude als misbruik en oneigenlijk gebruik zijn onderdeel van de door u uitgevoerde interne controles.

Vanuit uw eigen interne controles zijn geen harde rechtmatigheidsfouten gebleken met het betrekking tot het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Wij hebben vastgesteld dat u de intern uitgevoerde werkzaamheden met voldoende diepgang heeft uitgevoerd en dat u hierbij de juiste conclusies heeft getrokken.

4.3 Voorzieningen

De belangrijkste voorzieningen in de jaarrekening zijn net als voorgaand jaar de pensioenverplichting, de egalisatie rioolheffing en de voorziening verlofsparen.

De pensioenvoorziening is ultimo 2024 € 7,2 miljoen (2023: € 5,9 miljoen) waarbij de stijging ten opzichte van voorgaand jaar te danken is aan de reguliere mutaties op grond van aanwendungen en actuariële berekeningen en ook waardeoverdrachten aan de gemeente van twee functionarissen in 2024. Wij hebben vastgesteld dat deze voorziening juist is gewaardeerd. Daarbij merken we op dat naar de huidige stand van de regelgeving uiterlijk in 2027 deze voorziening gebruikt moet worden om de pensioenrechten onder te brengen in het nieuwe pensioenstelsel. Het overgangsmoment is cruciaal als het gaat om de hoogte van de dan te betalen inkoopbijdrage. Deze is immers afhankelijk van de rekenrente van dat moment. De ervaringen uit de afgelopen jaren is dat schommelingen in de rekenrente forse gevolgen kan hebben voor de hoogte van dit bedrag. Deze inherente onzekerheid geldt voor alle gemeenten en kan door u ook niet worden beïnvloed.

Systematiek verwerken kosten groot onderhoud

De bij gemeente Westerkwartier toegepaste systematiek van het verwerken van kosten groot onderhoud is dat voor het onderhoud geen voorzieningen worden gevormd, maar dat zij de kosten van onderhoud egaliseert via bestemmingsreserves. Dit is een bestendinging van de gedragslijn van de afgelopen jaren en is op grond van het BBV toegestaan. Dit heeft wel een positief effect op een kengetal als solvabiliteit.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Bij veel gemeenten worden veelal voor (egalisatie van) onderhoud voorzieningen gevormd. Een belangrijk verschil tussen bestemmingsreserves en voorzieningen is dat bestemmingsreserves onderdeel uitmaken van het eigen vermogen terwijl voorzieningen als vreemd vermogen worden aangemerkt. Verder worden mutaties in voorzieningen via de baten en lasten verwerkt vóór mutatie van de reserves. Mutaties in bestemmingsreserves worden daarentegen verwerkt in het onderdeel 'mutatie reserves'. Bij het beoordelen van het resultaat en de omvang van het eigen vermogen van gemeente Westerkwartier is het goed om met dit gegeven rekening te houden.

Bij zowel het verwerken van onderhoud via reserves als bij voorzieningen is het van belang om goed zicht te hebben op de status van onderhoud en de bijbehorende kosten en ook een planning om het onderhoud uit te voeren. Voor de activa waar periodiek onderhoud dient te worden gepleegd zijn geen actuele plannen voorhanden. Wij adviseren om voor deze onderdelen ook het periodiek te plegen onderhoud nader in beeld te brengen. Uit uw eigen interne inventarisatie kan worden afgeleid dat geen sprake is van achterstallig onderhoud. Voor achterstallig onderhoud dient namelijk wel een voorziening te worden gevormd. Dat is in het geval van gemeente Westerkwartier dus niet van toepassing.

Voorziening riolering

Wij vragen in dit licht aandacht voor het feit dat de voorziening riolering per balansdatum 31 december 2024 een stand heeft van € 0,3 miljoen waarbij de stand per 31 december 2023 nog € 1,0 miljoen was. Dit is in lijn met het algemene beeld dat de werkelijke kosten hoger liggen dan de heffingen die daarvoor bij uw burgers in rekening zijn gebracht. De afgelopen jaren zijn deze tekorten opgevangen door het aanwenden van de voorziening, echter is het gezien de omvang van de voorziening de vraag of verwachte tekorten de komende jaren ook nog uit de voorziening gedekt kunnen worden. Bij ongewijzigd beleid zal dit de komende jaren leiden tot een lager jaarrekeningresultaat.

Impact verduurzaming en klimaatverandering op onderhoudsvoorzieningen dan wel bestemmingsreserves

Onderhoud van kapitaalgoederen is in veel gemeenten een belangrijk onderwerp. Voor inwoners zijn adequaat onderhouden wegen en gemeentelijke gebouwen een zichtbaar onderdeel van het takenpakket en de uitstraling van hun gemeente. Ook het beheer van de watertaken en de riolering hoort hierbij. In financieel opzicht is dit een belangrijk onderwerp omdat er veel geld in omgaat, dat zoals bij riolering ook specifiek daarvoor bij inwoners en bedrijven in rekening gebracht wordt. Om die reden besteden u en wij veel aandacht aan ontwikkelingen op dit terrein.

Verduurzaming en klimaatverandering zorgen er bovendien voor dat ook de technische kant van de beheerplannen in beweging is. Circulariteit van grondstoffen, energieverbruik en -besparing en het opvangen van de effecten van klimaatverandering zijn thema's die invloed hebben op de kosten van onderhoud en exploitatie.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.4 Actualisaties grondexploitaties

De balanspost met de belangrijkste schattingselementen in de jaarrekening van de gemeente Westerkwartier betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties). Deze balanspost is op grond van haar balanswaarde van € 5,1 miljoen (2023: € 5,7 miljoen) relevant voor de accountantscontrole, maar ook vanwege de schattingselementen die een rol spelen bij het ramen van de nog te realiseren baten van € 33,8 miljoen en de te realiseren lasten van € 23,8 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen tezamen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het resultaat van de projecten.

Tussentijdse winstneming en actualiseren verliesvoorziening

Voor alle grondexploitaties met een positief resultaat is de percentage of completion (POC) methode toegepast. Op basis van deze methode is in 2024 een tussentijdse winst van € 1,1 miljoen verantwoord. Op basis van de verwachte winst en het percentage van de voortgang zal voor het project Leeksterveld in principe ook winst genomen kunnen worden. Doordat er sprake is van diverse project specifieke risico's zoals netcongestie, waar nog geen structurele oplossing voorhanden is, kiest de gemeente ervoor om vooralsnog voor dit complex geen winst te verantwoorden. Wij kunnen hiermee instemmen.

Actualiseren verliesvoorziening

Voor de complexen waar ultimo looptijd sprake is van een verwacht negatief resultaat is een verliesvoorziening van € 4,1 miljoen verantwoord (2023: € 4,2 miljoen). Deze voorziening is op basis van de netto contante waarde verantwoord en heeft grotendeels betrekking op de complexen Oostindie (€ 2,0 miljoen) en Tussen de Gasten (€ 1,0 miljoen).

Belangrijkste aandachtspunten waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hiervoor bestaande kans op een materiele fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognostiseerde resultaat, de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten alsmede ook het voortgangpercentage van het complex.

Ontwikkelingen in de grondexploitaties

In 2024 zijn er 3 nieuwe grondexploitaties in exploitatie genomen waardoor er ultimo 2024 sprake is van 13 lopende grondexploitaties. Op basis van onze risicoschatting zijn de complexen Oostindie-Zuid en Leeksterveld de belangrijkste complexen in onze controle geweest.

Waardering

Doordat de waardering van grondexploitaties in hoge mate een toekomstgerichte inschatting betreft, is er per definitie een inherente onzekerheid in de waardering aanwezig. De laatste tijd wordt steeds meer gesproken over de haalbaarheid van nieuwbouwprojecten vanwege problemen met vergunningen (zoals stikstofproblematiek), netcongestie maar ook vanwege de gestegen bouwkosten en mogelijke onzekerheden met betrekking de renteontwikkeling.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Daardoor worden in Nederland projecten op dit moment uitgesteld of afgeblazen. Met deze recente ontwikkelingen is, met uitzondering van het nog niet verantwoord van tussentijdse winst bij het complex Leeksterveld, in uw waardering nog niet expliciet rekening gehouden.

Ondanks de benoemde inherente onzekerheden hebben wij vastgesteld dat de door het college opgenomen schattingen in de basis zorgvuldig en conservatief geschat zijn en dat de balanswaardering per ultimo 2024, redelijk en passend is.

4.5 Rapporteren over fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik

Door maatschappelijke ontwikkelingen is er in toenemende mate aandacht voor fraudepreventie, maar ook op onderwerpen zoals corruptie, omkoping en (het bewust niet naleven van) wet- en regelgeving. Onder andere door de toenemende aandacht voor deze onderwerpen, wordt van organisaties steeds vaker gevraagd informatie te verstrekken over de visie, het beleid en het toezicht op integer handelen binnen alle teams van uw organisatie.

In de managementletter 2024 zijn wij ingegaan op het feit dat de gemeente beschikt over een concept fraudeanalyse waarin per proces frauderisicofactoren zijn benoemd en dat de gemeente daarnaast in het verleden al een overkoepelend M&O beleid heeft vastgesteld. Het uitgangspunt hierin is dat elk team zelf verantwoordelijk is voor te nemen maatregelen gericht op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Vanuit de interne controle vinden hierop toetsingen plaats waaruit in 2024 overigens geen bevindingen naar voren zijn gekomen.

In de frauderisicoanalyse zijn de verschillende frauderisicofactoren per proces nader geëvalueerd aan de hand van de fraudedriehoek (rationalisatie, gelegenheid, motivatie/druk) waarbij voor de mogelijke impact is toegelicht welke beheersmaatregel de realisatie van het gesignaleerde risico voorkomt of verkleint. De risico's met betrekking tot het M&O-criterium behandelt u in het interne controleplan.

Wij adviseren u om het actualiseren van de frauderisicoanalyse, en het door ontwikkelen hiervan tot een fraudebeheersplan, onderdeel uit te maken van uw reguliere planning & controlcyclus waarbij tevens de uitkomsten worden geëvalueerd. Op deze wijze kan dit bijdragen dat het aspect fraudebeheersing breed in de organisatie wordt herkend en gedragen.

Vanuit onze eigen rol als accountant dienen wij ook een inschatting te maken van de frauderisico's, en gepaste werkzaamheden uit te voeren om te borgen dat er geen fraudes van materieel belang hebben plaatsgevonden. Onderdeel hiervan is het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt, wat bij iedere organisatie een risico is. In dit kader beoordelen wij interne processen, zoals (de totstandkoming van) schattingen, ongebruikelijke transacties buiten de normale bedrijfsvoering en onzakelijke transacties met verbonden partijen. Onze werkzaamheden zien onder andere toe op vaststellen dat prestaties geleverd zijn en de wijze waarop u dit zelf borgt, het naleven van het interne inkoopbeleid en voor u relevante aanbestedingsregels. Bepaalde delen van de opbrengstverantwoording kunnen ook onderdeel zijn hiervan.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Als we aanwijzingen hebben van fraude communiceren wij dit met het bestuur. Indien fraude plaatsvindt in de top van de organisatie of als er niet voldoende herstelwerkzaamheden worden getroffen, zullen wij dit melden bij de externe toezichthouder. Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van frauderisico's in de jaarrekening. Wij merken op dat onze controle niet primair gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controles hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is van materiële fraude.

4.6 Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Naast ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants leiden de hogere inflatie, de energieprijzontwikkeling en de reactie van de deelnemende overheden hierop, tot een andere beoordeling van continuïteitsrisico's. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling.

Net als ten aanzien van het onderwerp fraude is ook rapportering in de controleverklaring over continuïteit met ingang van 2022 verplicht. Hoewel vanwege de wettelijke waarborgen feitelijke discontinuïteit van uw gemeente als geheel niet aan de orde is, kan onder omstandigheden de financiële positie wel aanleiding zijn tot het schrappen van taken of het afstoten van activa. Ook externe ontwikkelingen zoals inflatie en beschikbaarheid van personeel zijn van invloed op de manier waarop naar uw financiële positie gekeken wordt. In onze controleverklaring is meer informatie dan voorheen opgenomen over de continuïteitsbeoordeling die wij uitvoeren. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst.

U hebt in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing aangegeven dat er geen directe indicaties bestaan om op korte termijn taken of activiteiten te beëindigen en u bent van mening dat de continuïteit in voldoende mate gezekerd is. Die conclusie kunnen wij onderschrijven.

Hoewel vanuit de regelgeving dit niet verplicht is, vinden wij het juist vanwege de uitdagende jaren waar u, en veel andere gemeenten, voor staat belangrijk om de kengetallen van 2024 te beoordelen. Wij vinden dat bijvoorbeeld de vraag wat vindt u van de verwachte kengetallen eind 2028 veel belangrijker. Met de voorspelde uitkomsten van de komende jaren zoals geschetst in de meerjarenraming van eind 2024, komt uw vermogenspositie niet direct in een kritieke zone terecht maar gaat tot en met 2028 wel substantieel afnemen. Dat feit, en de maatregelen die voorbereid worden om mogelijk onheil af te wenden, wordt in de jaarstukken nauwelijks benoemd. Op dit punt kan de toekomstgerichtheid van de jaarstukken beter. Het college heeft aangegeven dat de toekomstgerichtheid nader wordt uitgewerkt in de Perspectiefnota.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.7 Verantwoording specifieke uitkeringen

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingsdruk verstrekt het Rijk een groot aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit (SiSa), moeten worden verantwoord. De verantwoordingsgegevens voor deze regelingen worden opgenomen in de zogeheten SiSa-bijlage bij de jaarrekening. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de jaarrekening is de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 niet alleen van toepassing op de getrouwheid, maar ook op de rechtmatigheid van de in deze bijlage opgenomen bestedingen. In de SiSa-bijlage zijn vrijwel alleen financiële gegevens opgenomen.

De laatste jaren is het aantal SiSa regelingen dusdanig toegenomen, met de bijbehorende verantwoordingsdruk, dat het kabinet voornemens is het aantal specifieke uitkeringen drastisch te verminderen. Het aantal in de jaarrekening 2024 te verantwoorden specifieke uitkeringen is 33 (2023: 32), waardoor er zelfs nog sprake is van een stijging.

De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole. Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken beschreven en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten geconstateerd die de rapporteringstolerantie voor specifieke uitkeringen overschrijden. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

4.8 Sociaal domein

4.8.1 Uitvoering PGB WMO en Jeugdwet door de SVB

Er is ten aanzien van de Persoonsgebonden Budgetten (PGB's) nog steeds sprake van gedwongen winkelnering voor gemeenten. De uitvoering van de PGB's geschiedt door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De controle op de uitvoering en de financiële verantwoording aan de gemeenten wordt gedaan door de interne accountant van de SVB. Bij de verantwoordingen over 2024 heeft deze accountantsdienst, net als de afgelopen jaren, een verklaring met beperking afgegeven.

Hoewel de SVB de administratieve uitvoering van de PGB's verzorgt, doet zij zelf geen onderzoek naar de prestatielevering. Bestedingen uit hoofde van WMO en Jeugd (zowel zorg in natura (ZIN) als PGB) worden intern gecontroleerd op rechtmatigheid binnen de toewijzing. Dit is onderdeel van het reguliere controleplan. Daarnaast heeft de gemeente gericht cliëntonderzoek gedaan naar de prestatielevering. Daaruit komen geen onzekerheden die uitgaan boven onze rapporteringsgrens.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Omdat de gemeente deze eigen controles heeft uitgevoerd houdt dit per saldo in dat wij als accountant van de gemeente Westerkwartier kunnen uitgaan van de door de SVB gemelde projectie van de “meest waarschijnlijke fout” in de uitvoering zoals opgenomen in de projectiebrieven WMO en Jeugd. Bij de “meest waarschijnlijke fout” gaat het bij gemeente Westerkwartier om bedragen die onder de grens van onze rapporteringstolerantie liggen.

4.8.2 CAK verantwoordelijk voor de inning van de eigen bijdragen

In verschillende gevallen zijn de mensen aan wie ondersteuning wordt toegekend een eigen bijdrage verschuldigd. Stichting Centraal Administratie Kantoor AWBZ (CAK) is de instantie die de berekening en inning van de eigen bijdrage verzorgt en deze doorbetaalt aan de gemeente. Net als bij de uitvoering van de PGB's zijn gemeenten verplicht het CAK in te schakelen en heeft men niet de keuze om het zelf ter hand te nemen.

Gemeenten hebben geen inzicht in de berekening van de hoogte van de eigen bijdrage en kunnen daar dus ook geen verantwoordelijkheid voor dragen. Systeemtechnisch betekent dit dat gemeenten alleen verantwoordelijk zijn voor de aanmelding van cliënten bij het CAK. In de Kadernota rechtmatigheid is aangegeven dat de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdrage niet vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en daarmee ook niet onder de reikwijdte van uw rechtmatigheidsverantwoording.

Dat neemt niet weg dat de gemeente Westerkwartier wel zelf moet waarborgen dat cliënten zijn aangemeld bij het CAK. Hierop controleert u zelf. Uit ons werkzaamheden blijken geen tekortkomingen.

4.8.3 Jeugdwet: uitvoering via RIGG

Net als voorgaande jaren werken de gemeenten in de provincie Groningen voor de inkoop van maatwerkvoorzieningen in de jeugdzorg samen in de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). De RIGG legt aan de aangesloten gemeenten verantwoording af door middel van een afzonderlijke kostenverantwoording, voorzien van een oordeel van de accountant van RIGG. Net als ten aanzien van de Wmo, die u in eigen beheer uitvoert, zie de volgende paragraaf van dit verslag, blijkt jaarlijks uit de verantwoording van RIGG dat er sprake is van ontbrekende informatie en verschillen tussen de productieverantwoordingen van de zorgaanbieders en de eigen administratie van RIGG. Ook komt het voor dat accountants van zorgaanbieders een ander oordeel afgeven dan goedkeurend waardoor er sprake is van diverse onzekerheden in de prestatievering. In de verantwoording van RIGG is zichtbaar wat hiervan het aandeel is van gemeente Westerkwartier en op basis hiervan hebben wij de onzekerheid met betrekking tot de prestatievering op afgerond € 0,8 miljoen bepaald.

4.8.4 Wmo, uitvoering onder verantwoordelijkheid van de gemeente

Voor de daadwerkelijke uitvoering van de zorg heeft gemeente Westerkwartier zelf, dan wel samen met andere opdrachtgevers, tal van zorgaanbieders gecontracteerd om de feitelijke zorg te leveren. De gemeente verstrekt zorg op basis van door de gemeente zelf vast te stellen indicaties (Wmo) waarbij vervolgens in de loop van het jaar de nodige contacten tussen gemeente en zorgaanbieders, en tussen gemeente en cliënten, in belangrijke mate via elektronisch berichtenverkeer zijn geweest.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Intern worden door de gemeente verschillende controles uitgevoerd om de rechtmatigheid en de prestatieleveringen van de bestedingen en verstrekkingen uit hoofde van de Wmo vast te stellen. Als sluitstuk ontvangt de gemeente na afloop van het boekjaar van de zorgleveranciers productieverantwoordingen, waarbij boven een afgesproken grens een controleverklaring van de accountant van de zorgaanbieder vereist is. De gemeente analyseert de ontvangen verantwoordingen en controleverklaringen, legt verbanden met de eigen gemeentelijke administratie, klachtenregistraties, contacten met zorgaanbieders en cliënten en vormt zich op basis van het totaal van deze informatie een oordeel over de vraag of de zorg in voldoende mate is geleverd en daarmee de zorgkosten juist en rechtmatig zijn betaald.

Wij constateren dat het afsluitproces in het sociaal domein op zich goed in beeld is, maar ook dat niet van alle zorgaanbieders een productieverantwoording inclusief controleverklaring is ontvangen. Specifiek voor één middelgrote zorgaanbieder ontbreekt een productieverantwoording met controleverklaring. Wij hebben vastgesteld dat er sprake is van diverse (indirecte) controles, maar dat er geen conclusie is of alle geïndiceerde zorg ook daadwerkelijk geleverd is. Om deze redenen hebben wij de onzekerheden met betrekking tot de prestatielevering Wmo op € 374.000 bepaald.

De gemeente heeft aangegeven zich hierin te herkennen en extra ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen om aanvullende controles uit te voeren of de geïndiceerde zorg daadwerkelijk geleverd is en aan de kwaliteitseisen voldoet. Daarnaast adviseren wij u om signalen die vanuit bronnen zoals jaarrekeningen, cliëntervaringsonderzoeken, faillissementen of klachten beter op te volgen door specifiek onderzoek te doen.

4.8.5 Participatiewet

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de uitvoering van de Participatiewet brengen geen fouten en onzekerheden boven de rapporteringstoleranties naar voren. Noch ten aanzien van de dossiercontroles, noch ten aanzien van de baten, lasten en balansmutaties zijn er zaken geconstateerd die in dit verslag onder uw aandacht moeten worden gebracht. Onze bevindingen sluiten aan op de uitkomsten van de interne controle

4.8.6 Novatec

Per 1 januari 2019 is Novatec als zelfstandige gemeenschappelijke regeling op houden te bestaan en maakt Novatec onderdeel uit van de gemeente Westerkwartier. Doordat de cijfers van Novatec daarom integraal zijn opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Westerkwartier, en hierover via een afzonderlijke paragraaf in het jaarverslag wordt gerapporteerd hebben wij in lijn met voorgaande jaren werkzaamheden verricht op de verantwoorde cijfers van Novatec.

Verwerking personeelsgerelateerde verplichtingen Novatec

De verslaggevingsvoorschriften voor gemeenten zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Het BBV kent een aantal specifieke bepalingen die vanuit een bedrijfseconomische invalshoek minder logisch zijn. Een van deze afwijkende bepalingen betreft het verbod op het opnemen van een schuld of voorziening voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van jaarlijks vergelijkbaar volume. Dat is ook de reden dat op de balans geen schuld voor bijvoorbeeld vakantiegeld is opgenomen. Deze beoordeling vindt plaats ten opzichte van de begroting.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

De laatste jaren, en ook nog eind april 2025, heeft de Commissie BBV een aantal uitspraken over relatief nieuwe regelingen voor uw medewerkers. In die uitspraken wordt het hierboven genoemde basisprincipe in een aantal gevallen ten dele losgelaten.

Om die reden hebben we aandacht gevraagd voor een tweetal regelingen die mogelijk in 2024 niet langer aan het uitgangspunt van jaarlijks vergelijkbaar volume voldoen. De eerste betreft de regeling spaarverlof. U komt tot de conclusie dat er inderdaad niet langer sprake is van een vergelijkbaar volume over de afgelopen jaren, en u verwacht ook dat dit zo blijft in de komende jaren. Wij onderschrijven dan ook de conclusie dat deze verplichting nu wordt opgenomen. Wij adviseren verder de verlofregistratie periodiek te beoordelen op het vergelijkbaar volume van het spaarverlof.

U heeft, mede naar aanleiding van deze uitspraak, daarom een voorziening opgenomen voor de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) van € 578.000 en verlofsparen van € 438.000. Voor rest van de gemeentelijke organisatie geldt dat deze verplichting al eerder was gevormd of niet van toepassing is.

Verantwoording opbrengststromen

Novatec kent diverse opbrengststromen waarvan de ontvangen rijksbijdrage de grootste is. Zoals in onze managementletter beschreven is het voor de overige opbrengststromen van belang om via een versterking van de interne beheersing beter grip te krijgen op de juistheid en volledigheid van de overige opbrengsten. Voor de jaarrekening 2024 zijn door uw organisatie als ook door ons aanvullende werkzaamheden uitgevoerd waarbij wij hebben vastgesteld dat de opbrengsten Novatec in materiele zin juist en volledig zijn verantwoord.

Administratieve verwerking Novatec

Doordat de organisatie en de financiële administratie van Novatec nog niet in zijn geheel integraal onderdeel zijn van de bedrijfsvoering van de gemeente dienen er diverse extra handelingen te worden uitgevoerd om de activiteiten van Novatec in de jaarrekening van de gemeente te verwerken. Wij hebben vastgesteld dat deze administratieve verwerking juist en volledig heeft plaatsgevonden.

4.9 Afgrenzing legesopbrengsten

In uw legesverordening, waarin afspraken en tarieven voor tal van dienstverleningsproducten zijn opgenomen, heeft u bepaald dat het heffingsmoment voor de leges het moment van in behandeling nemen van de aanvraag is. Los van de vraag of dit bedrijfseconomisch het meest logische moment is, volgt u in uw werkprocessen dit uitgangspunt niet.

Op dit moment verantwoordt Westerkwartier de legesopbrengst pas op het moment van het besluit over het al dan niet afgeven van de vergunning.

Dat lijkt vooral een rechtmatigheidsvraagstuk, maar omdat dit ook de opbrengstverantwoording en dus de getrouwheid van de cijfers raakt, valt dit in het domein van de accountant. U heeft deze leges voor een geschat bedrag van € 300.000 alsnog in de definitieve versie van de jaarrekening opgenomen. Wij adviseren u om of de legesverordening aan te passen of om uw werkproces verder in lijn te brengen met de huidige legesverordening.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.10 Verwerking Nij Begun gelden

Als onderdeel van de kabinetsreactie 'Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief' ontvangt de gemeente Westerkwartier een financiële vergoeding voor de dekking van ambtelijke inzet die de gemeente voor de uitvoering van Nij Begun inzet. Voor 2024 is dit een bedrag van ongeveer € 1,1 miljoen, dat pas begin 2025 daadwerkelijk is toegekend over 2024. De gemeente Westerkwartier neemt in dit dossier een bijzondere positie in omdat u, in tegenstelling tot andere Groninger gemeenten, geen zware projectorganisatie op het 'brede aardbevingsdossier' heeft ingericht. Daardoor is het voor u moeilijker om de daadwerkelijk toe te rekenen ambtelijke inzet duidelijk te maken.

Voor de komende jaren heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties aangegeven dat deze middelen via een decentralisatie-uitkering ter beschikking worden gesteld. Daarmee zouden er geen bestedingsvoorwaarden van toepassing zijn. Voor 2024 is dit formeel niet geregeld. Daarmee is onduidelijk of er sprake is van specifieke voorwaarden waar aan u dient te voldoen. Wel is helder dat er geen terugbetalingsverplichting op deze middelen van toepassing is.

De gemeente heeft het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van specifieke voorwaarden en heeft daarom het gehele bedrag aan 2024 toegerekend. Doordat uit de huidige correspondentie voldoende betrouwbaar kan worden vastgesteld dat er geen sprake zal zijn van een terugbetalingsverplichting hebben wij begrip voor uw standpunt en hebben wij deze als aanvaardbaar aangemerkt.

4.11 Aandachtspunten auditcommissie

U heeft ons gevraagd om specifiek te rapporteren over een drietal onderwerpen:

- De opvolging van de aanbestedingsonrechtmatigheden uit voorgaande jaren.
- Een analyse van de kostenstijging in de jeugdzorg.
- De inzet van de specifieke middelen die betrekking hebben op duurzaamheid.

Opvolging aanbestedingsonrechtmatigheden

In onze managementletter hebben wij uitgebreid gerapporteerd over welke aanpassingen de gemeente in de interne beheersing en interne controle heeft doorgevoerd en welke stappen nog gezet kunnen worden. De kern hiervan is dat wij hebben vastgesteld dat u werk maakt van het versterken en verbeteren van het inkoopproces door bijvoorbeeld het tijdelijk aantrekken van een projectleider kwaliteit inkoop. Met betrekking tot de ontwikkelingen van de geconstateerde onrechtmatigheden heeft het college zelfstandig in de paragraaf bedrijfsvoering een analyse opgenomen van de huidige aanbestedingsonrechtmatigheden en welke maatregelen er zijn genomen om deze in de toekomst te verminderen.

Het is de verwachting van het college dat de interne beheersing als gevolg van de door het college ingezette maatregelen verder is verbeterd. Wij herkennen ons in het beeld dat het college concrete stappen heeft gezet, maar constateren ook dat organisatieveranderingen in het algemeen vaak eerst samengaan met een verminderde interne beheersing. De komende tijd zal moeten blijken of deze stappen ook daadwerkelijk zullen leiden tot een betere naleving.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Ontwikkeling kostenstijging jeugdzorg

Zoals in paragraaf 4.10.3 benoemd is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg waarbij de toewijzing voor circa 50% via de gemeente gaat en daarnaast via de huisarts, gecertificeerde instellingen en de rechtbank. De betalingsstromen van de declaraties verloopt grotendeels via de RIGG (2024: 92,1%).

Vanuit een (interne) analyse van de werkelijke bestedingen 2022-2024 blijkt de volgende kostenontwikkeling.

Soort	Administratief via	2022	2023	2024
Jeugdzorg RIGG	RIGG	€ 18,96 miljoen	€ 21,72 miljoen	€ 25,33 miljoen
Maatwerktrajecten	Gemeente	€ 0,57 miljoen	€ 0,50 miljoen	€ 1,61 miljoen
PGB	SVB	€ 0,66 miljoen	€ 0,44 miljoen	€ 0,44 miljoen
Overig		€ 0,34 miljoen	€ 0,24 miljoen	€ 0,11 miljoen
Totaal		€ 20,53 miljoen	€ 22,90 miljoen	€ 27,49 miljoen

Wij stellen vast dat in lijn met de verwachting in 2024 92,1 % (2022: 92,4%) van de bestedingen via de RIGG verloopt. Van de overige bestedingen die niet via de RIGG verlopen zien wij in lijn met landelijke ontwikkelingen een stijging van de maatwerkvoorzieningen en een daling van de PGB bestedingen die via de SVB worden verstrekt.

Wij stellen tevens vast dat er tussen 2022 en 2024 er sprake is van een absolute kostenstijging van ongeveer € 7,0 miljoen (34%). Vanuit een nadere analyse die door het college is uitgevoerd is gebleken dat deze stijging niet kan worden verklaard door een stijging van het aantal cliënten doordat deze tussen 2022 en 2024 ongeveer gelijk zijn gebleven. De grootste kostenstijging is te verklaren door onder andere indexatie van tarieven (€ 2,9 miljoen), een hoger verzilverings/uitnuttingspercentage (van 73,6% in 2022 naar 76,0% in 2024), en duurdere individuele maatwerktrajecten en indicaties per cliënt wat zich onder andere heeft doorvertaald naar hogere kosten van maatwerktrajecten. Een hoger verzilveringspercentage betekent dat een groter deel van de toegekende zorg ook daadwerkelijk wordt benut.

Hoewel wij vaststellen dat het college op hoofdpijnen de ontwikkelingen van de zorgkosten in beeld heeft, en dat er sprake is van een complex samenspel van factoren, stellen wij ook vast dat de analyses en het voorspellend vermogen nog verder kunnen worden verbeterd.

Voortgang duurzaamheidsbeleid

Door de Raad is in 2020 het 'Duurzaamheidsbeleid 2020-2025' vastgesteld. In de jaren daarna is jaarlijks een jaarplan en evaluatie opgesteld en door het college ter kennisname aan de Raad aangeboden. In 2024 is het beleid uitgewerkt naar het Programma Duurzaamheid 2024-2030. Het college geeft uitvoering aan het beleid en het programma door jaarlijks een jaarplan op te stellen die concrete acties en resultaten bevat die de gemeente in het jaar wil bereiken. Via de reguliere planning & controlcyclus beoordeelt het college in de evaluatie van het desbetreffende jaarplan welke acties zijn afgerond en welke resultaten zijn bereikt. De gemeente Westerkwartier ontvangt via een specifieke uitkering middelen voor klimaat en energiebeleid (CDOKE).

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Voor de CDOKE geldt dat de totale bestedingen ultimo 2024 afgerond € 0,7 miljoen bedragen. Dit bedrag bestaat in overeenstemming met de regeling vrijwel volledig uit apparaatskosten die gemaakt worden in het kader van klimaat-, energietransitie- en andere duurzaamheidsplannen. Voor deze regeling, waarvan de bestedingstermijn voor de gehele regeling eind 2027 is, geldt dat het beschikbare budget aanzienlijk hoger ligt.

U heeft voor 2024 ongeveer € 1,5 miljoen toegekend gekregen en dat bedrag mag ook in de komende jaren, maar uiterlijk in 2026, worden uitgegeven. We denken dat de forse onderbesteding van bijvoorbeeld de ambtelijke inzet een belangrijke indicator kan zijn voor de voortgang, al sluiten wij niet uit dat de kostentoe rekening ook beter kan.

Dat heeft ook te maken met het feit dat duurzaamheidsbudgetten op verschillende plaatsen in de programma's zijn opgenomen waardoor een toegankelijk en eenduidig beeld ontbreekt. In de analyses in de jaarstukken komt dit thema ook regelmatig terug. Een totaaloverzicht is er echter nog niet terwijl uit begroting en jaarstukken wel duidelijk is dat duurzaamheid een belangrijk onderwerp is. Communicatie of rapporteringsafspraken met de Raad zijn niet helder gedefinieerd, maar de Raad zal naar verwachting op korte termijn worden geïnformeerd over een aantal thema's en de voortgang daarop.

4.12 Het maken van schattingen

4.12.1 Schattingen: algemeen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.

Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiele vaste activa, de voorzieningen, onderhanden werk in de grondexploitatie, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen.

4.12.2 Schattingen: Voorzieningen

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Deze voorzieningen zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Wij hebben voor de relevante onderwerpen het schattingsproces beoordeeld en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Daarbij hebben specifieke aandacht voor mogelijke beïnvloeding door het management en stelselmatigheid. Uit onze werkzaamheden blijken geen tekortkomingen of aanwijzingen van beïnvloeding.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.12.3 Schattingen: Methoden en backtesting

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij verder geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Dat noemen we backtesting. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgekapt. Deze informatie kunt u vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren. Westerkwartier heeft nog geen standaardwerkwijze om backtesting uit te voeren.

4.13 Aanpassing besluit accountantscontrole decentrale overheden 2025

Medio april 2025 is de langverwachte aanpassing van het besluit accountantscontrole decentrale overheden van kracht geworden. Dat betekent dat met ingang van het boekjaar 2025 de grens van de zowel de rechtmatigheidsverantwoording als de accountantscontrole veranderen. Voor de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat de maximale grens daalt van 3 naar 2 procent. Ook de berekeningsgrondslag verandert omdat de mutaties in de reserves niet langer meetellen als lasten.

Wij adviseren u om na te gaan of deze wijziging moet leiden tot een aanpassing in uw controleverordening. Daarnaast merken wij op dat de verwachting gerechtvaardigd is dat er vaker tot de conclusie moet worden gekomen dat het college niet-rechtmatig heeft gehandeld.

Voor de accountantscontrole geldt de norm van 2 procent ook. Dat lijkt een verruiming ten opzichte van de huidige 1 procent, maar het nu gehanteerde onderscheid tussen fouten en onzekerheden komt te vervallen. Daardoor wegen onzekerheden zwaarder door dan tot nu toe het geval is. Dat betekent dat het bepalen van het mogelijke effect van onzekerheden op de jaarrekening belangrijk gaat worden. Wij gaan u dan ook bij de controle over 2025 nadrukkelijker vragen om bij schattingen en geïdentificeerde onzekerheden de afloop van deze posten expliciet te beoordelen. Dit zogeheten backtesten wordt dus belangrijker.

5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- **Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen**
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit". Ook gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt neerwaarts afgerond € 2.480.000. Mochten wij niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van afgerond € 7.440.000. Het bedrag van € 7.440.000 is ook het door u vastgestelde verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u € 100.000.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen in euro's	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo	Invloed resultaat
Totaal verschillen getrouwheid	NVT	NVT	NVT
Onzekerheid prestatielevering Jeugdzorg via RIGG (zie paragraaf 4.8.3)	€ 788.000	€ 788.000	€ 788.000
Onzekerheid prestatielevering Wmo (zie paragraaf 4.8.4)	€ 374.000	€ 374.000	€ 374.000
Totaal onzekerheden getrouwheid	€ 1.162.000	€ 1.162.000	€ 1.162.000

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- **Overige onderwerpen**
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

6. Overige onderwerpen

6.1 Cybersecurity vraagt steeds meer aandacht, ook van de Raad

Organisaties zijn in toenemende mate afhankelijk van IT-systemen. Steeds vaker zijn er kleinere en grotere incidenten die aantonen dat veel organisaties kwetsbaar zijn voor cybersecurity-incidenten.

De van oorsprong Europese NIS2-richtlijn is bedoeld om organisaties weerbaarder te maken. De implementatie vindt in Nederland plaats door invoering van de Cyberbeveiligingswet. Gemeenten zijn in de cyberbeveiligingswet als essentiële sector aangemerkt. Dit betekent dat voor u het nemen van voldoende beveiligingsmaatregelen een wettelijke verplichting wordt. Deze verplichting heeft niet alleen betrekking op uw eigen organisatie maar werkt ook verder door in de keten.

De implementatie van NIS2 was initieel gepland in oktober 2024, maar mede door de complexiteit is de implementatie hiervan uitgesteld naar eind 2025.

Net als bij andere wet- en regelgeving heeft de Raad een toezichhoudende rol bij de naleving van de cyberbeveiligingswet, terwijl ook de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door overheden. Aanwijzingen, aanbevelingen en boetes behoren tot het handhavingsinstrumentarium van de RDI.

In het kort betekent de cyberbeveiligingswet voor u dat, ten opzichte van de huidige regels, de zichtbaarheid en aantoonbaarheid van risicoanalyses, genomen maatregelen, de toetsing van de werking ervan en de rapportering daarover explicieter moet. Ook het invullen van alle verplichte rollen in de IT-governance is daar een onderdeel van. Kortom een planning en controlcyclus op het gebied van cybersecurity. Ook adequate rapporteringssystemen en incidentregistratie horen daarbij. De nieuwe wetgeving heeft overigens ook ketenwerking, dus u zult moeten nagaan of uw verbonden partijen adequaat invulling geven aan de voor hen geldende verplichtingen. Deze vorm van toezicht moet nog worden ingericht.

Versterking van het risicomanagement, verdere bewustwording en training zijn belangrijke elementen, net als een open (meld)cultuur als het gaat om incidenten, om de komende periode onder de aandacht te brengen. De raad, als toezichthouder, moet zich afvragen of er voldoende kennis aanwezig is om dat toezicht effectief te kunnen invullen. We zien dat de organisatie al ver is in de voorbereiding, maar dat het toezicht nog ingericht moet worden.

Tot slot vragen wij ook aandacht voor crisismanagement en crisiscommunicatie om dat in de praktijk veel (imago)schade juist ontstaat door de wijze waarop cyberincidenten aangepakt worden. De gemeente heeft in de paragraaf Bedrijfsvoering en specifiek onder het kopje 'Digitaal beheer op orde' de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen beschreven.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

6.2 Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

6.3 Verantwoordelijkheden in het controleproces

In de controleverklaring wijzen wij op de verdeling van de verantwoordelijkheden van de gemeente Westerkwartier en de accountant in het controleproces.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het is, en dat beschrijven we ook in de controleverklaring, onze verantwoordelijkheid om de controle van deze jaarrekening uit te voeren met inachtneming van Nederlands recht, waaronder het besluit accountantscontrole decentrale overheden en uw eigen controleprotocol. Het voldoen aan gedragsnormen, waar onafhankelijkheid zoals in de vorige paragraaf een onderdeel van is, hoort daarbij.

Onze controle plannen wij zodanig dat we een redelijke mate van zekerheid bereiken dat de jaarrekening geen materiele onjuistheden bevat als gevolg van fouten of fraude. Doordat we werken met steekproeven en andere technieken, bestaat de kans dat fouten ondanks het naar behoren uitvoeren van de controle niet ontdekt worden.

Het is overigens de primaire verantwoordelijkheid van het college om, onder toezicht van de Raad, voldoende maatregelen te nemen om fouten en fraude te voorkomen. Daarbij hoort eveneens dat maatregelen ter opsporing in de organisatie worden getroffen. In onze controle besteden wij om die reden uitgebreid aandacht aan deze maatregelen en voeren wij zelf werkzaamheden uit op posten en stromen die, in zijn algemeenheid of bij u, meer dan gemiddeld risicovol zijn.

Dat betreft onder andere schattingsposten, correctieboekingen, memoriaalboekingen en de beoordeling van de zakelijkheid van (mogelijk) ongebruikelijke transacties.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Ter afsluiting van het controleproces verstrekt het college aan ons de bevestiging bij de jaarrekening. Hierin geeft het college aan dat zij alle door ons benodigde gegevens hebben verstrekt en dat de jaarrekening naar de laatste inzichten is opgemaakt. Wij hebben, behoudens de in hoofdstuk 5 opgenomen controleverschillen, geen specifieke elementen aan de bevestiging toegevoegd.

Wel hebben wij in de bevestiging bij de jaarrekening aandacht voor continuïteit van de organisatie en de activiteiten. Hoewel de continuïteit bij decentrale overheden door het Rijk gegarandeerd is, kunnen wel degelijk effecten in de jaarrekening ontstaan als gevolg van keuzes in de activiteiten van de gemeente. De toevoeging behelst de bevestiging dat daar bij u op dit moment geen sprake van is.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

7. Onafhankelijkheid gewaarborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO, is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Westerkwartier voldoende is gewaarborgd.

Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden. Wij hebben geen andere controlewerkzaamheden voor de gemeente uitgevoerd.

8. Afsluiting

Met dit accountantsverslag ronden we de controlecyclus over 2024 van uw gemeente af. Het gehele controleproces hebben wij als prettig ervaren en wij bedanken de medewerkers van de gemeente Westerkwartier voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Bijlagen:

1. Tabel met bevindingen inzake de specifieke uitkeringen
2. Getekende controleverklaring
3. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
4. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2024 GEMEENTE WESTERKWARTIER

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel inzake SiSa.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2024	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek	NVT	NVT	NVT
BZK C10	Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	NVT	NVT	NVT
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	NVT	NVT	NVT
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	NVT	NVT	NVT
BZK C127	Activiteiten in het kader van de uitvoering van projecten en werkzaamheden ten behoeve van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)	NVT	NVT	NVT
BZK C201	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen	NVT	NVT	NVT
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	NVT	NVT	NVT
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	NVT	NVT	NVT
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	NVT	NVT	NVT
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
IenW E81	Regeling specifieke uitkering OV- ambassadeurprojecten 2022	NVT	NVT	NVT
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	NVT	NVT	NVT
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2024	NVT	NVT	NVT
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	NVT	NVT	NVT
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	NVT	NVT	NVT
VWS H27	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_met centraal persoon	NVT	NVT	NVT
VWS H30	Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026	NVT	NVT	NVT
VWS H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	NVT	NVT	NVT
VRO J7	Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo	NVT	NVT	NVT
VRO J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	NVT	NVT	NVT
VRO J55	Aanpak energie armoede	NVT	NVT	NVT
VRO J72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde	NVT	NVT	NVT
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	NVT	NVT	NVT
VRO J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	NVT	NVT	NVT

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	NVT	NVT	NVT
VRO J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	NVT	NVT	NVT
KGK K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	NVT	NVT	NVT
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	NVT	NVT	NVT

Aspect controleverklaring	Oordeel
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	Goedkeurend
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen	Goedkeurend